

ОБОРОНА ДОНЕЦЬКОГО АЕРОПОРТУ: ПОДВИГ «КІБОРГІВ», ЩО СТАВ ЛЕГЕНДОЮ

Вінницький національний технічний університет

Анотація: У статті розглядається героїчна оборона Донецького аеропорту українськими військовими, яких у народі назвали «кіборгами» за неймовірну витривалість і стійкість. Автор аналізує хронологію подій, умови, в яких діяли захисники, символічне значення цього подвигу для українського суспільства, а також сучасні форми вшанування їхньої пам'яті. Окрема увага приділена походженню терміну «кіборги» та його впливу на суспільну свідомість у контексті російсько-української війни.

Ключові слова: кіборги, Донецький аеропорт, оборона, війна на сході України, героїзм, національна пам'ять, російсько-українська війна, символ стійкості, захисники України, військовий подвиг.

Abstract: The article examines the heroic defense of Donetsk Airport by Ukrainian soldiers, who were popularly dubbed “cyborgs” for their extraordinary endurance and resilience. The author analyzes the chronology of events, the conditions under which the defenders operated, and the symbolic significance of this feat for Ukrainian society. Particular attention is paid to the origin of the term “cyborgs” and its impact on public consciousness in the context of the Russo-Ukrainian war.

Keywords: cyborgs, Donetsk Airport, defense, war in eastern Ukraine, heroism, national memory, Russo-Ukrainian war, symbol of resilience, defenders of Ukraine, military feat.

Вступ

Термін «кіборги» в українському контексті набув особливого значення під час війни на сході України, що розпочалася у 2014 р. Таку назву в народі отримали українські військові, які проявили надзвичайну мужність, витривалість і стійкість під час тривалої та надзвичайно жорсткої оборони Донецького міжнародного аеропорту імені Сергія Прокоф'єва. Їхній опір став символом незламності українського духу і прикладом героїзму для всього суспільства. Оборона аеропорту тривала понад 240 днів і набула значення не лише як стратегічна військова операція, а й як подія, що справила глибокий вплив на колективну свідомість українців. Тут важливо підкреслити не тільки військове, але й моральне значення подвигу «кіборгів», адже їхня боротьба стала уособленням стійкості нації в умовах зовнішньої агресії.

Результати дослідження

Бої за Донецький аеропорт розпочалися 26 травня 2014 р., після того, як проросійські бойовики захопили його будівлі. Українські військові, зокрема Повітряні сили та високомобільні десантні війська, провели контратаку, відновивши контроль над летовищем [1]. Після цього аеропорт став стратегічним об'єктом, який українські сили обороняли протягом 242 днів – до січня 2015 р. [2].

Хто такі кіборги? Вперше цей термін з'явився у науковій фантастиці, як скорочення від «кібернетичний організм». Фактично, це біологічний організм, що містить механічні або електронні компоненти, що надає цьому організму надвелику силу та потужний інтелект. Саме такими, сильними, розумними та винахідливими, побачили російські найманці захисників Донецького аеропорту. В одному з перехоплених записів, невідомий російський бойовик, намагався пояснити керівництву, чому вони не можуть взяти Донецький аеропорт, хоча мають для цього все необхідне озброєння. «Просто киборги какие-то», – сказав найманець. [3].

Захисники аеропорту діяли в складних умовах: постійні обстріли та обмежене постачання боєприпасів, військової техніки, продуктів. Попри це, вони продовжували виконувати бойові завдання, демонструючи неймовірну стійкість.

Однією з найтрагічніших подій стало падіння диспетчерської вежі 13 січня 2015 р. через масовані ворожі обстріли. В народі вона стала символом аеропорту. Того ж дня бойовики знову висунули «кіборгам» ультиматум – піти до 17:00 з нового терміналу. Якщо цього не зроблять, то їх знищать. Наші хлопці вибрали бій. Унаслідок невдалої атаки 13 січня загинуло понад 250 російських військових і бойовиків. Українські бійці продовжили контролювати територію.

Остання ротація у ДАПі відбулася в ніч з 13 на 14 січня. 16 січня бій на летовищі тривав з 6-ї ранку до 2-ї ночі. У ніч з 16 на 17 січня до нового терміналу прибуло підкріплення від 90-го окремого аеромобільного батальйону у складі 15 осіб, які одразу долучилися до бою. 17 січня «кіборги» відбили частину території аеропорту, завдавши ворогу значних втрат [4].

Вважається, що бойові дії у Донецькому аеропорту тривали 242 дні й вщухли 21 січня 2015-го. А офіційною датою завершення його оборони визнано 22 січня, коли його залишив начебто останній учасник «кіборг». Проте, чималий клапоть доти незагарбаної території ДАПу ще близько двох діб після 21-го січня з пекельними боями тримало всього-на-всього семеро українських десантників 90-го аеромобільного батальйону. Ворог перебував у розпачі від безсилля, оскільки був нездатний усіма своїми силами вибити сімку «кіборгів» із будівлі пожежної служби летовища.

В останню ніч бойовики інтенсивно обстрілювали «пожежку» з усіх стрілецьких та артилерійських калібрів. Десантники вперто огризалися вогнем, доки перед світанком їм не скомандували відійти. Тоді кожен взяв із собою по дві одиниці стрілецької зброї з двома боєкомплектами на кожную, по кілька гранат. І, під «симфонію» ворожих пострілів і вибухів, група залишила розбиту будівлю [5].

Відтоді щороку 20 січня в Україні вшановують пам'ять захисників Донецького аеропорту. Цей день став символом стійкості українського народу та важливою сторінкою російсько-української війни [6].

Висновки

Донецький аеропорт став символом безпрецедентної відваги та самопожертви. «Кіборги», попри чисельну перевагу ворога та постійну небезпеку, обороняли його майже вісім місяців. Це не просто військова операція, а подія, що змінила хід війни, виховала нових героїв і стала нагадуванням про незламність українського духу. 20 січня – день вшанування їхнього подвигу, що підкреслює: українці здатні вистояти й перемогти, захищаючи свою гідність та майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. День пам'яті «кіборгів»: хто вони такі та чому їх варто пам'ятати. URL: <https://dyvys.info/2025/01/16/ukrayinski-kiborgy-hronika-podij/>.
2. 10 років тому їх назвали «кіборгами». День пам'яті захисників Донецького аеропорту. URL: <https://rudana.com.ua/news/10-rokiv-tomu-yih-nazvaly-kiborgamy-den-pamyati-zahysnykiv-doneckogo-aeroportu>.
3. Кіборги Донецького аеропорту: історія, яку варто знати всім. URL: <https://kyiv.info/article/kiborhy-donetskoho-aeroportu-istoriya-yaku-varto-znaty-vsim>.
4. Битва за Донецький аеропорт: хроніка подвигу, цифри, факти, значення та уроки. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/01/20/bytva-za-doneczkyj-aeroport-hronika-podvygu-czyfry-fakty-znachennya-ta-uroky/>.
5. Оборона Донецького аеропорту. URL: <https://museum.tck.pl.ua/oborona-donetskoho-aeroportu/>.
6. Приклад «кіборгів» продовжує надихати нове покоління захисників та захисниць: Сирський вшанував пам'ять захисників Донецького аеропорту. URL: <https://novynamia.com/2025/01/20/pryklad-kiborgiv-prodovzhuye-nadyhaty-nove-pokolinnya-zahysnykiv-ta-zahysnycz-syrskyj-vshanuvav-pamyat-zahysnykiv-doneczkogo-aeroportu/>

Деркач Євгеній Юрійович – студент групи ЗКІТС-236, Факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: derkaczena81@gmail.com

Derkach Evgeniy Yuriyovich – student of group ZKITS-23b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, e-mail: derkaczena81@gmail.com

Науковий керівник – Герасимов Тимофій Юрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: timger84@gmail.com

Supervisor – Gerasymov Tymofiiy – doctor of historical sciences, assistant of professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: timger84@gmail.com